

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont

Csernicskó István

FÉNYEK ÉS ÁRNYAK
Kárpátalja nyelvi tájképéből

Audor-Shark
Ungvár, 2019

УДК 81'27

Ч – 62

A kötet a ma Kárpátaljaként ismert régió nyelvi tájképét vizsgálja nyelvpolitikai kontextusba ágyazva. A kiadvány nem Kárpátalja nyelvi tájképének teljes és részletes leírása, hanem olyan tanulmányok gyűjteménye, amelyek szorosan kapcsolódnak a nyelvpolitika és a nyelvi tájkép témaköréhez. A nyelvi tájkép vizsgálata a nyelv identitáskifejező és szimbolikus szerepének egyik vizsgálati módszere. A nyelvi tájkép vizsgálata révén közelebb juthatunk a nyelvpolitikai törekvések alaposabb megismeréséhez, a nyelvpolitika mögött meghúzódó nyelvi ideológiák feltárásához. A kötet hasznos adalékokkal szolgál a régióban zajló nyelvi és nyelvpolitikai folyamatok jobb megértéséhez, elősegíti a nyelv és identitás viszonyainak feltárását, és szélesebb rálátást biztosít a nyelvi alapú konfliktusokra is, hiszen a nyelvi tájképben megjelenő nyelveknek a kommunikatív funkciójuk mellett szimbolikus jelentőségük is van. A kötet a nyelvi tájképet dinamikusán változó folyamatként mutatja be.

Lektorálta:

dr. habil. NÁDOR ORSOLYA

Károli Gáspár Református Egyetem (Budapest) – Comenius Egyetem (Pozsony)

dr. SZOTÁK SZILVIA

Imre Samu Nyelvi Intézet (Felsőőr) – OFFI Zrt. (Budapest)

A kiadvány megjelenését a *MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA* támogatta.

A kézirat 2018-ban elnyerte a „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány Soós Kálmán Ösztöndíjpályázat jegyzettámogatási ösztöndíját.

Borító: *Márku Anita*

Tördelés és szerkesztés: *Tóth-Orosz Enikő*

ISBN 978-617-7132-97-3

© CSERNICKÓ ISTVÁN, 2019

Tartalom

Előszó helyett	7
1. A nyelvi tájkép történeti szempontú elemzése: nyelvpolitika és nyelvideológiák a papírpénzeken	13
2. A változás megragadása a nyelvi tájképben: Kárpátalja példája	41
3. A szovjet Kárpátalja nyelvi tájképe	58
4. Az állam alatti szint szerepe a nyelvi tájkép és a nyelvpolitika alakításában	113
5. Nyelv, gazdaság, társadalom: globális nyelvek Kárpátalja magyarok lakta végeinek nyelvi tájképében	124
6. Szeparatizmus vagy valami más? A kisebbségi nyelvek és/vagy regionális nyelvváltozatok átértékelése	160
7. „A múltat végképp eltörölni”, avagy ideológiai csata a nevek frontján a 21. századi Ukrajnában	189
Utószó helyett	206
Irodalom	209
A kötetben szereplő fotók forrása	232
A kötetben közölt írások első megjelenésének helye	238